

УМИДБАХШ ҲАРАКАТ САМАРАЛАРИ

«Аёллар дафтари»нинг учинчи босқич хатлов ишлари Наманганда ниҳоясига етди. Галдаги вазифа хатловга олинган хотин-қизларнинг рўйхатини шакллантириш ва уларга тоифасига кўра амалий ёрдамлар кўрсатишdir.

Шу ўринда рақамларга эътибор қарратамиз: Наманган шахри ва 13 та тумандаги 780 та маҳалла, 525724 та хонадон мавжуд бўлиб, жами 2 миллион 907 минг нафардан ортиқ, ахоли истиқомат қиласди. Шулардан 618052 нафари 30 ёндан юқори бўлган хотин-қизлар.

Хатлов давомида 612020 нафар аёл билан сұхбат ўтказилиб, анкета-сўровномалари тўлдирилди. Уларнинг орасида ночор, ногирон фарзандини ёғиз ўзи боқаётган, уй-жойи таъминалаб, оиласида тўртбеш жоннини бор масвулиятини бўйнига олган опа-син-

гилларимиз бор. Йўқлаб борганимиз, хатловга олганимиз уларнинг ҳар бирида ертанги кунга умид ўйтотган рост.

Айни пайдайтда «Аёллар дафтари»га киритиладиган хотин-қизларнинг муаммоларини ҳал этишига қартилган «Иўл ҳаритаси» лойихасини ҳалқ депутатлари туман, шаҳар кенгашларига тасдиқлатиш юзасидан вазифалар белгиланмоқда.

Шавкат ҚАҲХОРОВ,
Ўзбекистон касаба ўюшмалари
Федерациясининг Наманган вилояти
кенгаши етакчи мутахассиси,
«Аёллар дафтари» вилоят штаби
масъул котиби

Хатлов давомида 612020 нафар аёл билан сұхбат ўтказилиб, анкета-сўровномалари тўлдирилди. Уларнинг орасида ночор, ногирон фарзандини ёғиз ўзи боқаётган, уй-жойи таъминалаб, оиласида тўртбеш жоннини бор масвулиятини бўйнига олган опа-син-

Соғлиқни сақлаш ходимлари касаба ўюшмаси Тошкент шаҳар кенгаши томонидан Мирзо Улуғбек туманинага тиббиёт муассасаларида ижтимоий шериклик асосида олиб борилаётган ишлар таҳлил қилинди.

ИЖТИМОИЙ ШЕРИКЛИК АОСИДА

Урганиш жараённада тумандаги 1-сон фтизиатрия диспансери, 3-сон болалар стоматология поликлиникаси, 4- ва 8-сонли оиласиевий поликлиникаларда иш берувчилар билан ҳамкорликдаги тадбирлар кенгаш томонидан муносиб баҳоланди.

Мирзо Улуғбек туманинага 4-сон оиласиевий поликлиникадаги 151 нафар касаба ўюшма аъзоси фаолият юритади. Бош шифокор Ҳилола Амилова ходимлар саломатлиги, ишчанлик кайфияти билан мунтазам қўзиклиб боради.

– Моддий жиҳатдан қийнаган, оиласида кўнглисиз ҳодимлари касаба ўюшмаси томонидан ёрдам кўрсатилимоқда. Юбileй саналари муносабати билан ходимларга совғалар тарқатилмоқда, – дейди Мирзо Улуғбек туманинага 4-сон оиласиевий поликлиника босланғача касаба ўюшма

кўймитаси раиси Холида Мажлимова. – Кам таъминланган ёлғиз онларнинг фарзандларига эса ўзув қуроллари олиб берилди. Ҳодимлар саломатлигини мустаҳкамлаш мақсадида умумжамоа бўлиб дам олишлар ташкил қилинмоқда, спорт мусобақалари ўширилмоқда. Ҳусусан, ҳар шанба «Саломатлик куни» муносабати билан 5000 қадам пиёда юриш, нафас машқлари бажариш ва буларни аҳоли ўтрасида кенг тарғиб қилиш анъанага айланган.

Соғлиқни сақлаш ходимлари касаба ўюшмаси Тошкент шаҳар кенгаши томонидан барча тиббиёт муассасаларида ижтимоий шерикликка этишиб чукатирилган сабабли соҳа ходимларининг хукуқий ҳимояси мустаҳкамланмоқда.

Раъно МАҲКАМОВА,
«ISHONCH»

Келгуси сонларда ўқинг...

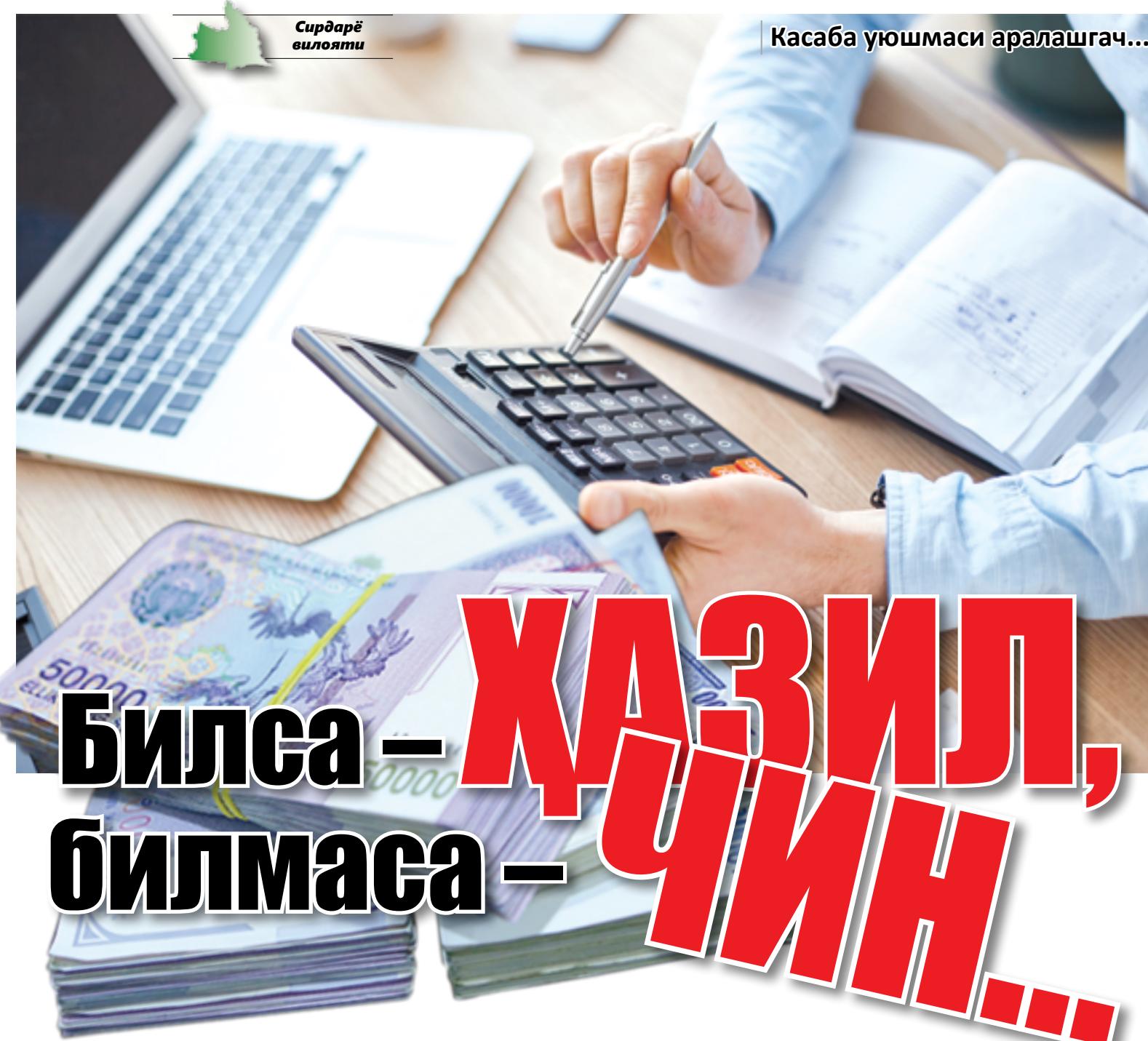

ГАЗЧИЛАР МЕҲНАТИ
ҚАДРЛАНМОҚДАМИР?

Юрт тараққиёти йўлида бирлашайлик!

Ishonch

Ўзбекистон касаба ўюшмалари Федерацияси нашри •
Газета 1991 йил 21 марта бошлаган • www.ishonch.uz • e-mail: ishonch1991@yandex.uz

Сирдарё туманинадаги «Муруват»
интернат уйининг 125 нафар ходимига
мехнат таътили учун тўла-
надиган ҳақ нотўғри ҳисобланган.

Ушбу қонун бузилиши Соғлиқни
сақлаш ходимлари касаба ўюшмаси
Республика кенгашининг Сир-
дарё вилояти бўйича меҳнат техник ва
хуқуқ инспекторларининг ташкилотдаги
ўрганишлари пайтида маълум бўлди.

Давлатимиз раҳбарининг «2021

йилда расмий саналарни нишонлаш-
дварида қўшимча ишланимайдиган кун-
ларни белгилаш ва дам олиш кунла-
рини кўчириш тўғрисида»ги фармонига
қўра, белгиланган қўшимча дам олиш
кунлари ҳар йилги меҳнат таътили-
нинг давомийлигини иккى иш кунига
қисқартириш ҳисобига қўпланиши, ху-
сусан, 3-бандида ҳар йилги меҳнат таътили
дэврида сақланадиган ўтраси ойлик
иш ҳақи мидорини ҳисоблаша
меҳнат таътилининг амалдаги давомий-
лиги ҳисобга олиниши, унга ушбу фар-

монда белгиланган қўшимча дам олиш
кунлари кўшилиши таъқидлаб ўтилган.

Меҳнат хуқуқ инспектори Абдураҳим
Албеков интернат директори номига
аникланган камчиликларни бартараф
етиш юзасидан кўрсатма хати йўллади.

Қиска фурсаатда 125 нафар ходимга
ўн етти миллион беш юз йигирма тўқиз
минг сўм тўлаб берилди, хат ижроси таъ-
минланди.

Озода МАМАДАЛИЕВА,
«ISHONCH»

Андижон вилояти

Ўзимизга назар

ВАЗИЯТДАН ФОЙДАЛАНИБ...

ёхуд мусибатдан ҳам фойда қилишини ўйлайдиганлар билин жамиятда ривожланиш бўладими?

Бир неча кун олдин бўлган воқеа – электр энергиясидаги
кутилмаган узилишлар инсоф нималигини унугтган ки-
ракашларга жуда қўл келди...

Избоқсан тумани маркази Пойтуғдан Анди-
жон шаҳригacha бўлган масофа 12-15 километр.
Бу масоғага автобус 1000 сўм, ўйналиши так-
силар 2000, «Дамас» ва енгил машиналар эса

5000 сўмга қатнар эди. Шу кунгача...

Лекин шу бир-икки кун ичидаги йўлкира
нархлари кескин кўтарилиб кетди. Автобуслар
тақа-тақ тўхтади. Боиси, метан газга мослаштирил-
ган автобуслар бензинда ҳаракатлана олмас экан.

Айниқса, «Андижон-Тошкент» ўйналишида қат-
новчи киракашларнинг куни туғди. Одатда улар Тош-
кентта бирини манзилга етказиш учун 80-90 минг
сўм ҳақ оларди. Энди эса ҳар бир йўловчидан 300 минг
сўмдан олишиди.

Ўша кунлари 5000 сўмга қатнайдиган енгил машинага
ўтиридим.

– Йўлкира етти минг, – деди ёшгина ҳайдовчи йигит.
– Нега?
– Сабаби шуки, кечаси иккidan бешгача навбатда туриб,

машинамга ёнилғи қўйдим, –
деди у тўнгиллаб...

Аҳолига бироз
нокулайлик туди-
раётган шундай си-
новли кунларда
автобусларнинг
қатнамаслигини
қандай тушуниш
мумкин?

Ўша куни... Бу-
тун мамлакатда
бир неча соатга чи-
роқ ўчганда сув, шам ва
нонни пуллаганларни кўр-
дик.

Вазиятдан фойдаланиб қолиши пайдада бўладиган, муси-
батдан ҳам фойда қилишини ўйлайдиганлар билан жамия-
тимизда ривожланиш бўладими?!

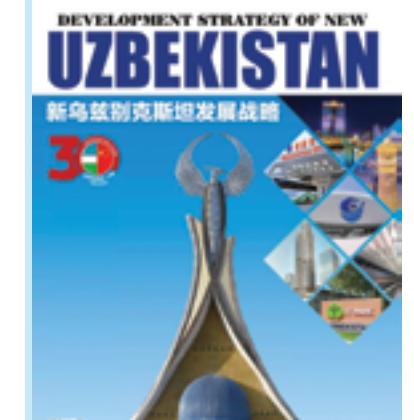
Дилга шу оғрикли саволлар тинчлик бермайди.

Анваржон ҲАЛИМОВ,
журналист

Кун нафаси

Президент Шавкат Мирзиёев
раислигидаги 2 февраль куни чиқин-
дилар билан ишлаш тизими ва эко-
логик ҳолатни яхшилаш, «Яшил ма-
кон» умумиллий лойиҳасини амала
ошириш борасидаги доирарб ва-
зифалар юзасидан видеоселектор
йиғилиши ўтказилиди.

Ўзбекистон Республикаси ва
Хитой Халқ Республикаси ўтрасида
дипломатик муносабат ўтраптаганинг
30 йилигини нишонлаш доирасида
Хитойда «Psearcher» ахборот таҳсилоти
Ўзбекистонга багишланган маҳсус сони
нашрдан чиқди.

Жанубий Кореяning Кванжу
шахрида юрттаётган тармоқларда
фаолият юрттаётган ўзбекистонлик
блогерлар билан учрашув ўтказили-
ди. Бу ҳадда «Дунён» ахборот агентли-
ги хабар бермоди.

Россиянинг Новосибирск шахрида
мамлакатимиз бош консульхонаси ва
Ташкил мөхнат миграцияси
агентлиги ваколатхонаси масул
ходимлари мазкур шудуда вакти-
чалик мөхнат фаолиятини амала
ошираётган юртдошларимиз билан
учрашди, уларнинг яшаш ва иш
шароитларини ўрганди.

Музаффар Комилов Президентнинг жамоат ва диний ташки-
лотлар билан ҳамкорлик масалалари
бўйича маслаҳатчилик лавозими-
га тайинланди.

Даврон Махқудов Дин ишлари
бўйича кўмита раисининг биринчи
ўтринбосари этиб тайинланди.

Фармацевтика тармоғини ривож-
лантириш агентлиги, юртимизнинг
Жанубий Кореядаги элонхонаси ва-
киллари ҳамда янги инновацион
формулаларни ишлаб чиқиш юзаси-
дан тадқикотлар олиб борувчи
«Huscion» компанияси раҳбарияти
иштирокида видеоконференция
ўтказилиди.

Ўзбекистон 2021 йилда 2,7 млн.
тонна цемент импорт килган. Бу
ҳадда Давлат статистика кўмитаси
маълумот берди.

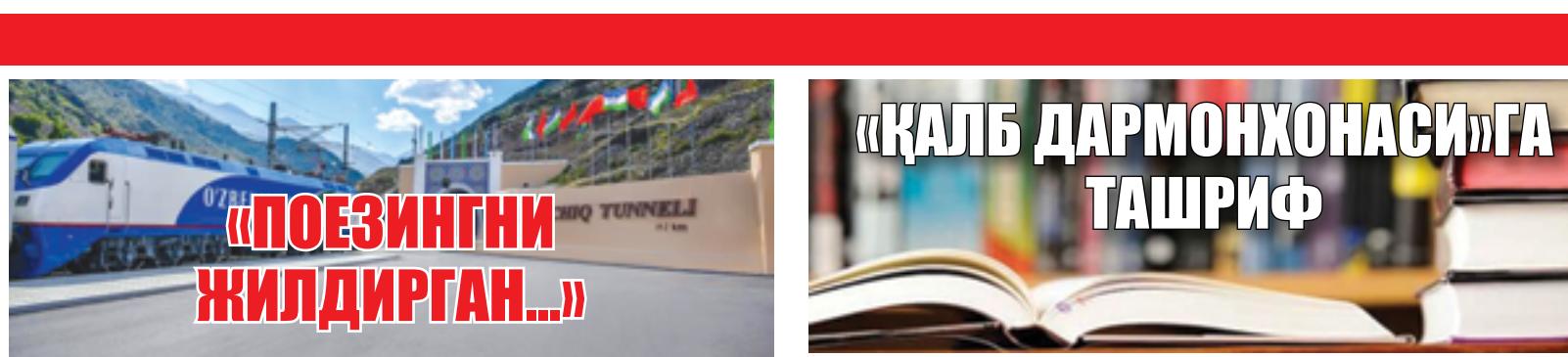
Гидрометеорология хизмати мар-
кази 4-7 февраль кунлари юртимизда
кучи шамол ва ёнғарчилик кўнглигидан
кор бўлишини маълум қилди.

БААда «Tour of Sharjah-2022»
кўп кунлик велопойганинг сўнгги
бешиниб босқи бахшлари якунлан-
ди. Унда «Toshkent city professional
velosport jamoasi» аъзоси Алексей
Фомовский «Энг ёш пойғачилар»
рўйхатидаги 1-йўнини эттади.

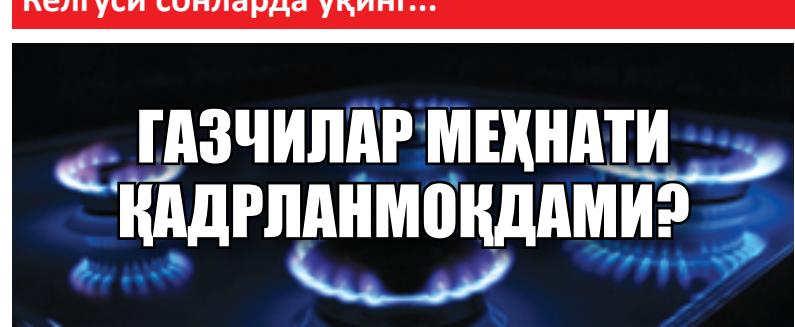

Бирлашган Араб Амирлик-
ларининг Абу-Даби шахрида спор-
тивнинг конкуренция ўйналиши бўйича «CSI
* 4 145 Longines Ranking Abu Dhabi
AlHira» номли халқаро турнир бў-
либ ўтди. Турнирда ўзбекистон тер-
ма жамоаси аъзоси Абдурахмон
Абдуллаев «Konlouba» лакабли отда
иштирок этиб, шоҳсупага кўтарилиди.

Интернет хабарлари
асосида тайёрланди

Келгуси сонларда ўқинг...

ГАЗЧИЛАР МЕҲНАТИ
ҚАДРЛАНМОҚДАМИР?

«ПОЕЗИНГНИ
ЖИЛДИРГАН...»

«ҚАЛБ ДАРМОНХОНАСИ» ГА
ТАШРИФ

Биз менежер ва менежмент атамаларини тез-тез ишлатиб турасиз. Менежер – бошқарувчи, менежмент эса, ҳар қандай ишлаб чиқариш, таълим ва тибиёт соҳасида хизмат кўрсатиш фаолиятини бошқариш ҳақидаги фан демакдир.

Бу иккни оддий тушунча замирида, таъбир жоиз бўлса, иқтисод фанининг жуда улкан капитали мужассамлашган. Инчунин, АҚШ, Япония, Германия ва Европа Иттифоқига аъзо бошқарувчилар менежмент туфайли ғоят қисқа муддатларда юксак иқтисодий тараққиёт ва юқори турмуш фарононлигига эришиди.

Менежмент – бу тижорат ва бошқа ишлаб чиқариш, шунингдек, таълим ва тибиёт соҳасида хизмат кўрсатиш оқилона бошқариш таъкидларининг умумлашмасидир. Бошқарувчи фолиятнинг маълум бир тири сифатида иқтисод тарихида аввалдан маълум, аммо бозор иқтисодиёт шароитида таълим соҳаси бўйича хизмат кўрсатиш ва ишлаб чиқариш фаолиятини тўғри йўлга кўйиш асосий масалага айланади. Гап шундаки, ўтган асрда тижорат корхоналарини ҳамда таълим ва тибиёт ташкилотларини бошқаришнинг маҳсус янги назарияси вужудга келди. Бу асосан кўйидаги учта ҳолат болгик эди:

1. Акциядорлик жамиятлари бирин-кетин ташкил этилиши билан уларнинг барча мол-мулжаларини бошқариш бевосита ишончли ва масъулиятни кишилар хисобланган менежерлар кўйига ўтди.

2. Ишлаб чиқариш технологиясининг муракаблашви ва жиҳозлар нархининг ошиб бориши ҳар бир ходимдан катта масъулият талаб қиласиди, буни менежерлар фолияти ҳал қилиб беради.

3. Раҳобат кучайиши натижасида таълим ва ижтимоий соҳаларда ҳамда кластерлар ишларда иштирокчиликнинг бирлиги ва ахилияги зарур бўйlib қолади. Бу ҳам менежмент билан боғлиқ жараён ҳисобланади.

Маълумки, муаммо уни ҳал қилиш воситалари билан бирга пайдо бўлади. Ишлаб чиқаришнинг акциядорлик шакли мактабгача таълим, ҳалқ таълими, тибиёт соҳасидаги кластерлар фолиятида ўз хисобланади. Улар ҳар куни оддаги ишга келәттаниларида ўз хис-туйубураги, ният-интилишлари ва фикр-мулоҳазаларига эта бўлишиади. Инсон кооператив ишархияларидан қанчалар юқори кўтилар, унинг кучли ва кучизом томонлари шунчалик кўп кўзга ташланади.

Кишиларнинг шахсий сифатлари хусусида сўз кеттаганда бир мезондан четраб ўтиб бўлмайди: раҳбар билан ходим, бошқарувчи айтганда, бошик билан жамоа ўртасидаги фарқ кўп ҳолларда аниқ кўриниш туради. Боз раҳбар ташкилотнинг етакчиси саналади. Жамоа эса ўз бошлиги кўрсатади. Боз раҳбарга у нечоғли тўғри ишлар қилаёттанига, жамоасига эса бу ишни қанчалик тўғри амалга ошираётганинга қараб баҳо берилади. Агар бош раҳбар келажакни кўра биласа, ижрони ходимларини ўзлари назорат қилишади. Боз раҳбар чора излайди, ижрочилар бу чорани амалга оширишади. Боз раҳбар ташкилот ёки компаниянинг ичики ва ташкил ҳаёти билан шуғулланади, ижрочилар эса маълум йўналиш бўйича иш олиб боришиади холос.

Аммо, шуни унумаслик керакки, бир-бирини ортиқ, даражада яхши кўриш раҳбар билан ходимлар ўртасидаги муносабатга тўғри келмайди ва фойдаси камроқ бўлади.

Мабоддо улар ўзаро чиқиши-маса ҳам ёмон, бу бутун ташкилотга салбий таъсир кўрсатади. Жамоа бош раҳбар фояларини ифодабар, намоён этиши керак. Лекин баъзан унинг фояларини чипчакла чиқариши ҳам мумкин.

Агар ходим бошлика жиддий эътироф билдира, у қанчалик асоси бўйишидан қатъи назар, ўз фолиятини маълум мавзуда хавф остига кўйган бўлади. Лекин ҳар доим рози бўлиб, жимгина юрган муте ходим ҳам тараққиётда хизмат қилимайди. Ўз фикрини ичига ютиб, ҳеч нарсага муносабат билдираганда тифайли унинг қобилияти ва таъкидаси тобора пасайиб бораверади. Худди шу ҳолат раҳбарда ҳам рўй беради, янни у магрубларни кетиб, ходимлар билан ҳисоблашмай кўйса, жамоа олдида бурди кетади.

Жамоа ходимлари ҳамма вакт ўтил билан сув ўртасидаги бўладилар. Бирор иш қўлганда ҳам, кимлаганда ҳам сўкиси эшиштадилар. Шундай эса-да, ўз ташкилотларида садоқатларини на-моён этиб боришилари керак. Яхши ишлассанг, яхши ҳақ оласан – мана шунинг ўзи уларнинг аксарияти учун катта имконият.

Америка мутахассисларининг фикрича, бош раҳбар ва унинг аппарати олдигида энг муҳим вазифа битта. У ягона раҳбарга ишни топширишини керак. Боз раҳбар бир пайтинг ўзида ҳам етакчи, ҳам энг яхши

бўлади. Лекин ҳар доим рози бўлиб, жимгина юрган муте ходим ҳам тараққиётда хизмат қилимайди. Ўз фикрини ичига ютиб, ҳеч нарсага муносабат билдираганда тифайли унинг қобилияти ва таъкидаси тобора пасайиб бораверади. Худди шу ҳолат раҳбарда ҳам рўй беради, янни у магрубларни кетиб, ходимлар билан ҳисоблашмай кўйса, жамоа олдида бурди кетади.

Жамоа ходимлари ҳамма вакт ўтил билан сув ўртасидаги бўладилар. Бирор иш қўлганда ҳам, кимлаганда ҳам сўкиси эшиштадилар. Шундай эса-да, ўз ташкилотларида садоқатларини на-моён этиб боришилари керак. Яхши ишлассанг, яхши ҳақ оласан – мана шунинг ўзи уларнинг аксарияти учун катта имконият.

Америка мутахассисларининг фикрича, бош раҳбар ва унинг аппарати олдигида энг муҳим вазифа битта. У ягона раҳбарга ишни топширишини керак. Боз раҳбар бир пайтинг ўзида ҳам етакчи, ҳам энг яхши

бўлади. Лекин ҳар доим рози бўлиб, жимгина юрган муте ходим ҳам тараққиётда хизмат қилимайди. Ўз фикрини ичига ютиб, ҳеч нарсага муносабат билдираганда тифайли унинг қобилияти ва таъкидаси тобора пасайиб бораверади. Худди шу ҳолат раҳбарда ҳам рўй беради, янни у магрубларни кетиб, ходимлар билан ҳисоблашмай кўйса, жамоа олдида бурди кетади.

Жамоа ходимлари ҳамма вакт ўтил билан сув ўртасидаги бўладилар. Бирор иш қўлганда ҳам, кимлаганда ҳам сўкиси эшиштадилар. Шундай эса-да, ўз ташкилотларида садоқатларини на-моён этиб боришилари керак. Яхши ишлассанг, яхши ҳақ оласан – мана шунинг ўзи уларнинг аксарияти учун катта имконият.

Америка мутахассисларининг фикрича, бош раҳбар ва унинг аппарати олдигида энг муҳим вазифа битта. У ягона раҳбарга ишни топширишини керак. Боз раҳбар бир пайтинг ўзида ҳам етакчи, ҳам энг яхши

бўлади. Лекин ҳар доим рози бўлиб, жимгина юрган муте ходим ҳам тараққиётда хизмат қилимайди. Ўз фикрини ичига ютиб, ҳеч нарсага муносабат билдираганда тифайли унинг қобилияти ва таъкидаси тобора пасайиб бораверади. Худди шу ҳолат раҳбарда ҳам рўй беради, янни у магрубларни кетиб, ходимлар билан ҳисоблашмай кўйса, жамоа олдида бурди кетади.

Жамоа ходимлари ҳамма вакт ўтил билан сув ўртасидаги бўладилар. Бирор иш қўлганда ҳам, кимлаганда ҳам сўкиси эшиштадилар. Шундай эса-да, ўз ташкилотларида садоқатларини на-моён этиб боришилари керак. Яхши ишлассанг, яхши ҳақ оласан – мана шунинг ўзи уларнинг аксарияти учун катта имконият.

Америка мутахассисларининг фикрича, бош раҳбар ва унинг аппарати олдигида энг муҳим вазифа битта. У ягона раҳбарга ишни топширишини керак. Боз раҳбар бир пайтинг ўзида ҳам етакчи, ҳам энг яхши

бўлади. Лекин ҳар доим рози бўлиб, жимгина юрган муте ходим ҳам тараққиётда хизмат қилимайди. Ўз фикрини ичига ютиб, ҳеч нарсага муносабат билдираганда тифайли унинг қобилияти ва таъкидаси тобора пасайиб бораверади. Худди шу ҳолат раҳбарда ҳам рўй беради, янни у магрубларни кетиб, ходимлар билан ҳисоблашмай кўйса, жамоа олдида бурди кетади.

Жамоа ходимлари ҳамма вакт ўтил билан сув ўртасидаги бўладилар. Бирор иш қўлганда ҳам, кимлаганда ҳам сўкиси эшиштадилар. Шундай эса-да, ўз ташкилотларида садоқатларини на-моён этиб боришилари керак. Яхши ишлассанг, яхши ҳақ оласан – мана шунинг ўзи уларнинг аксарияти учун катта имконият.

Америка мутахассисларининг фикрича, бош раҳбар ва унинг аппарати олдигида энг муҳим вазифа битта. У ягона раҳбарга ишни топширишини керак. Боз раҳбар бир пайтинг ўзида ҳам етакчи, ҳам энг яхши

бўлади. Лекин ҳар доим рози бўлиб, жимгина юрган муте ходим ҳам тараққиётда хизмат қилимайди. Ўз фикрини ичига ютиб, ҳеч нарсага муносабат билдираганда тифайли унинг қобилияти ва таъкидаси тобора пасайиб бораверади. Худди шу ҳолат раҳбарда ҳам рўй беради, янни у магрубларни кетиб, ходимлар билан ҳисоблашмай кўйса, жамоа олдида бурди кетади.

Жамоа ходимлари ҳамма вакт ўтил билан сув ўртасидаги бўладилар. Бирор иш қўлганда ҳам, кимлаганда ҳам сўкиси эшиштадилар. Шундай эса-да, ўз ташкилотларида садоқатларини на-моён этиб боришилари керак. Яхши ишлассанг, яхши ҳақ оласан – мана шунинг ўзи уларнинг аксарияти учун катта имконият.

Америка мутахассисларининг фикрича, бош раҳбар ва унинг аппарати олдигида энг муҳим вазифа битта. У ягона раҳбарга ишни топширишини керак. Боз раҳбар бир пайтинг ўзида ҳам етакчи, ҳам энг яхши

бўлади. Лекин ҳар доим рози бўлиб, жимгина юрган муте ходим ҳам тараққиётда хизмат қилимайди. Ўз фикрини ичига ютиб, ҳеч нарсага муносабат билдираганда тифайли унинг қобилияти ва таъкидаси тобора пасайиб бораверади. Худди шу ҳолат раҳбарда ҳам рўй беради, янни у магрубларни кетиб, ходимлар билан ҳисоблашмай кўйса, жамоа олдида бурди кетади.

Жамоа ходимлари ҳамма вакт ўтил билан сув ўртасидаги бўладилар. Бирор иш қўлганда ҳам, кимлаганда ҳам сўкиси эшиштадилар. Шундай эса-да, ўз ташкилотларида садоқатларини на-моён этиб боришилари керак. Яхши ишлассанг, яхши ҳақ оласан – мана шунинг ўзи уларнинг аксарияти учун катта имконият.

Америка мутахассисларининг фикрича, бош раҳбар ва унинг аппарати олдигида энг муҳим вазифа битта. У ягона раҳбарга ишни топширишини керак. Боз раҳбар бир пайтинг ўзида ҳам етакчи, ҳам энг яхши

бўлади. Лекин ҳар доим рози бўлиб, жимгина юрган муте ходим ҳам тараққиётда хизмат қилимайди. Ўз фикрини ичига ютиб, ҳеч нарсага муносабат билдираганда тифайли унинг қобилияти ва таъкидаси тобора пасайиб бораверади. Худди шу ҳолат раҳбарда ҳам рўй беради, янни у магрубларни кетиб, ходимлар билан ҳисоблашмай кўйса, жамоа олдида бурди кетади.

Жамоа ходимлари ҳамма вакт ўтил билан сув ўртасидаги бўладилар. Бирор иш қўлганда ҳам, кимлаганда ҳам сўкиси эшиштадилар. Шундай эса-да, ўз ташкилотларида садоқатларини на-моён этиб боришилари керак. Яхши ишлассанг, яхши ҳақ оласан – мана шунинг ўзи уларнинг аксарияти учун катта имконият.

Америка мутахассисларининг фикрича, бош раҳбар ва унинг аппарати олдигида энг муҳим вазифа битта. У ягона раҳбарга ишни топширишини керак. Боз раҳбар бир пайтинг ўзида ҳам етакчи, ҳам энг яхши

бўлади. Лекин ҳар доим рози бўлиб, жимгина юрган муте ходим ҳам тараққиётда хизмат қилимайди. Ўз фикрини ичига ютиб, ҳеч нарсага муносабат билдираганда тифайли унинг қобилияти ва таъкидаси тобора пасайиб бораверади. Худди шу ҳолат раҳбарда ҳам рўй беради, янни у магрубларни кетиб, ходимлар билан ҳисоблашмай кўйса, жамоа олдида бурди кетади.

Жамоа ходимлари ҳамма вакт ўтил билан сув ўртасидаги бўладилар. Бирор иш қўлганда ҳам, кимлаганда ҳам сўкиси эшиштадилар. Шундай эса-да, ўз ташкилотларида садоқатларини на-моён этиб боришилари керак. Яхши ишлассанг, яхши ҳақ оласан – мана шунинг ўзи уларнинг аксарияти учун катта имконият.

Америка мутахассисларининг фикрича, бош раҳбар ва унинг аппарати олдигида энг муҳим вазифа битта. У ягона раҳбарга ишни топширишини керак. Боз раҳбар бир пайтинг ўзида ҳам етакчи, ҳам энг яхши

бўлади. Лекин ҳар доим рози бўлиб, жимгина юрган муте ходим ҳам тараққиётда хизмат қилимайди. Ўз фикрини ичига ютиб, ҳеч нарсага муносабат билдираганда тифайли унинг қобилияти ва таъкидаси тобора пасайиб бораверади. Худди шу ҳолат раҳбарда ҳам рўй беради, янни у магрубларни кетиб, ходимлар билан ҳисоблашмай кўйса, жамоа олдида бурди кетади.

Жамоа ходимлари ҳамма вакт ўтил билан сув ўртасидаги бўладилар. Бирор иш қўлганда ҳам, кимлаганда ҳам сўкиси эшиштадилар. Шундай эса-да, ўз ташкилотларида садоқатларини на-моён этиб боришилари керак. Яхши ишлассанг, яхши ҳақ оласан – мана шунинг ўзи уларнинг аксарияти учун катта имконият.

Навоий ижодига мурожаат этар эканмиз, бу ноёб хазинада инсон ҳаётининг барча жабҳаларига таалуқли гўзал фикрлар, ноёб хулослар, киши руҳига малҳам бўлувчи ҳикмат сабоқларининг жамулжамлигига иқрор бўламиш.

«То ҳирсу ҳавас хирмани барбод ўлмас...»

Улар беш аср аввал ҳам, бугун ҳам комил инсон тарбияси, кўнгил поклиги, иймон булиги учун шу қадар зарур. Биз бу улуғ зотнинг шоҳ сатрларини қанчалар кўп ва ўкишак, маъноларини идрок этас, шунчалар яхши. Усто Абдулла Орипов ёзганидек, «Було бобомиз ижоди улкан бир уммондир ёхуд дүнёнинг энг ранг-баранг ва бенозар хазинасидир. Кимки нимани ахтарса, ушбу хазинадан, албатта, топгусаидир. Навоийнинг муборак назари тушмаган бирор соҳа йўқ.

Таникли адабийтшунсо олим Нажмиддин Ко-миловининг Алишер Навоий ғазаллари маъноларини изоҳлашиб ёзган шарҳларидан майдум бўладики, устоз қаламига мансуб ғазаллар, руబойлар ва дostonларда шу ўқиҷа тадқиқ этилмаган кўп зарур ва фойдали жиҳатлар мавжуд. Чунончи, «Ғазалдаги маъноларни тушуниш билан бирга уни ўз вазни-оҳани билан ўкиш, талафуз этиш ҳам муҳим. Аслини олганда, ғазални тушуниш, ундаги сатрларни тўғри ўкиш амири маҳз». Тадқиқотчи олим Алишер Навоийнинг сермазон ва сарқирга ҳаётни, инсоний фазилатлари, иқтидор ва камолоти замондошлини учун ибран ва намуна бўлганидек, бугунги авлод, айниқса, ёш ижодкорлар учун ҳам ибрат мактаби бўла олишини, бу мактабдан сабоқ олиш тоғлихимлигини аллоҳида таъкидлайди.

Тарихдан маъдумки, Навоий жуда кўп ёш ижодкорларга раҳнамолик қилган. Кўплаб истеъодод соҳиблари бу улуғ зотнинг устозлиқ ҳиммати ва марҳамати билан вояж етганлар. Навоий ижодкордаги ҳамма нарса – табиий қобилия, билим ва меҳнат, таҳсил ва идрор, талабчаник, ахлоқий фазилатлар ўзаро ўйнуб бўлиши лозимлигини алоҳида уқтиради. Шоир қалбидан яшайдиган ишқ-муҳаббат, вафо-садоқат каби муваввар туйгулар ўкувчи қалбига кўчиши, уларни эзгу орзу-нитнларга давлатав этиши, эзгу ишларга илҳомлантириши лозим. Муваффакий шоирнинг таъкидлашича, адолат, имон, ёзтиқод, каби фазилатлар инсон учун бағоят зарур, буласиз комил инсонни, комил жамияти тасавур килиши кўйин. Ҳар қандай адолатсизлик, ҳақсизлик жамият ривожига, тинч-тотув ҳаёт, аҳил-иноклик йўлига тўсик бўлади, бинобарин, адолат чироғи ёниб, чор-атроғи шуъла таратиш турмаган жойда улғайши бўлмайди, эл-улуснинг пешонаси оқармайди, аксинча, турфа ҳил зиддиятлар, қарама-қаршиликлар пайдо бўлади. Навоий таълимотининг мағзи ҳам шунда.

Навоийнosh олима Сўйима Фаниева шундай ёзди: «Адабий асрарнинг қўймати, ўкиши ёки ўкиши эмаслиги, биринчи нафбатда, унинг қандай услугуб билан ўзилишига боғлиқ. Алишер Навоий асрарни беш асрдан бўён ўзилишига боғлиқ, Алишер Навоий асрарлари беш асрдан бўён ўзилишига боғлиқ, Алишер Навоийнинг сарқирга ҳаётни, инсоний фазилатлари, иқтидор ва камолоти замондошлини учун ибран ва намуна бўлганидек, бугунги авлод, айниқса, ёш ижодкорлар учун ҳам ибрат мактаби бўла олишини, бу мактабдан сабоқ олиш тоғлихимлигини аллоҳида таъкидлайди:

Н а -
дар буюк из-
тироб бор бу
мисраларда.
Биргина шоир-
нинг эмас, бутун

инсониятнинг, ҳамма замон
ва маконларнинг дарду алеми
бор. Ком – истак, ҳоҳиш демак.

Комронинг ўз истагига кўра яшамоқ,
яъни озод бўймокдир. Шоир бу ўринда таассуф билан,
мен ўз истагимга кўра яшамадим, бошқалар-
нинга раъиягига қараб, одамлар нима деркин, дея ан-
диша килиб яшадим, итихёrim ҳеч қачон ўзимда
бўлмади, демокда. Шу боғи ичганим бода эмас,
ондни ёшларим бўлди, ҳаётим зое кетди, дейди у.

Бу факат ўн бешинчи асрнинг эмас, балки
ҳамма даврларнинг ҳам изтиробидир. Буюк шах-
сияти, кенг билим ва дунёкараси билан ўз замо-
насасининг тор қолилларига сифмаган Навоий фарёд
қилиди:

Кимса юз ўйл комронлиғ қилса, билким, арзимас,
Дарҳ аро бир лаҳза бўймокка бирор коми била.
Эрксизлик шундай аламли ҳолатки, бир лаҳза
иҳтиёсрэзликнинг оғир юки юз ўз ёркинг билан
бахти яшаганинг ҳам босиб кетади. Эрк-
сизликнинг бир дақиқаси ҳам оғир қўриглик экан.

Умрага татулигига заҳмат экан.

Бирор коми нима? Бу ўзганинг истаги, ҳоҳиши,
иродаси, изми, рухсати, раъий демакдир. Комрон-
лик ўз ёркинда бўймок, итихёrim эгаси бўймок, де-
макки ништа етмоқ. Бунинг акси нокомлик, яъни
эрксизликдир. Навоий учун эрксизликда ичилган
оби ҳаётдан кўра ўз ҳоҳиши билан ичилган заҳар
яхшироқидир.

Заҳрини ўз коми бирла ичса ондин яхшиким,
Ичса ҳаёнин шарфатин нокомлиғ жоми била.

Бирор зўрлаб ичирган қадаҳ нокомлик жоми-
дир. Байнинг маъносини лўнда қилиб айтса, эрк-
сиз яшагандан кўра ўзган яхши, демакдир.

Навоий ижодин тадқиқ этиш, тушуниш ва
англаш бугуннинг, ёртанинг, ўндан кейинги ёруғ, фа-
сочатли кунларимизнинг ҳам муҳим вазифасидир.

Бу иш – юксак бадиият ва санъат мақомига муно-
сиб сўз юритмоқ, устоз Ботирхон Акрамов ёзиб кет-

Мулоҳаза

Яқинда дугоналарим билан бирга Тошкент шаҳрининг қоқ марказидаги мұхташам «Халқлар дўстлиги саройи»га концертга тушдик. Мақсадимиз мириқиб маданий ҳордик чиқариш эди. Бироқ айрим одамларнинг маданиятсизлиги, айниқса, кечиқиб келишлари таъбимизни хира қилди. Ҳолбуки, ҳамманинг қўлидаги чиптага «Учинчи қўнғироқдан кейин томоша залига кириш ман этилади!», деган ёзув битиб қўйилган.

ҚАЧОНГАЧА КОНЦЕРТГА КЕЧИҚИБ КЕЛАСИЗ?

Шунга қарамай, бальзи кишилар бу талабга мутлақо риоя қўлишишади. Жумладан, уч нафар томошабин концерт бошлангандан ярим соат кейин уялмай-нетмай залга кириб келди. Жимгина ўринларини топиб ўтиришса, майли, уларни кечирса бўларди. Аммо чипталарида кўрсатилган қаторниям, жойниям тополмай у ёқдан-бу ёқка роса юриши. Яхшиямки, бир маҳал на аз орат чи пайдо бўлди, жойла-рини кўрсатди. Уларнинг ўрнини бошқалар эгалаб олган экан, зўрга бўшати берishi.

Орадан бир соат ўтгач, яна шунга ўхшаш ҳолат тақорорланди. Бундан ташқари, чиптада «Кечки томошаларга ўн ўшгача бўлган болалар би-

лан кириш ман этилади!», деган огохлантириш бўлса-да, айрим эр-хотилар 3-4 ойлик болалини ҳам ўзлари билан бирга олиб келишган экан. Ҳали ўндан, ҳали бу ёнда, гоҳида орқа ёки олд томондан чақалоқ йиғиси янграйди. Еш оналар эса уларни овутишни ёки залдан чиқиб кетишини хаёлларига ҳам кетиришмайди.

Хонбibi ҲИММАТ қози, журналист

Aсли француза бўлган «шедевр» (chef-d'œuvre) икки сўз: «chef» («шef»), яъни «бошлиқ», «бош», «асоси» ва «сөнгур», яъни «асар» сўзларидан ясалади. Француз тилининг изоҳли луғатидаги ёзилишича, XIII асрда бирор хунарманд ҳайкалтарош ёки рассом хунармандлар жамоасига қабул қилиниши ва таълим олиши учун бажарши лозим бўлган қўйин ва асосий санъат асарига нисбатан «шедевр» дейилган. Кейинчалик бирор санъаткорнинг энг яхши асосий асари, бирор жондра яратилган мукаммал асарга нисбатан «шедевр» дейилган.

Шедевр – ҳамма даврларда, бутун инсоният учун қимматда эта бўлган ўлмас асрар. Олмон файласуфи Ҳегел фикрига кўра, шедеврни инсониятнинг ярми қабул қилиб, яъни қабул қилимаслиги мумкин, яъни шедевр омма учун эмас, балки зиёли қатлам, хослар учундир. Инсоният тарихида тасвирий санъат, ҳайкалтарошлиқ, адабийт, мусиқа ва бошқа соҳаларда яратилган барча умуминсоний қадрията эга ўлмас асарларни шедевр, яъни шоҳ асар деб аташ мумкин.

Абдувоҳид ҲАЙИТ, филология фанлари номидоди

Янгийўл туманидаги «Рустам ота файз» фермер хўжалигининг думалоқ мухри йўқолгани сабабли бекор қилинади.

Навоийхонлик

сир Исақон Султоннинг «Навоий» романни китобхонлар кўлига бориб ети. Адабётшунсо Иброҳим Ҳаққулнинг телесуҳбатлари, тадқиқот мақолалари ёшлилардаги Навоий ижодига қизиқиш уйғотмоқда. Нусратуло Жумахўжа олим ва шоирларимизнинг Навоий асрларига ёзган сара шарҳларини тўплаб, «Навоий ғазалиёті талқинлари» номидаги эттириди. Шерхон Корәевнинг «Навоий адабий мажлислилари» рисоласидан ўкувчи ўзи учун кўп муҳим маълумот олиши аниқ. Тадқиқотчи Акром Малик «Ҳайрат ул-аброр»нинг иккى жилдик табдилини тайёрлади.

Зуҳриддин Исимиддинов ўзининг «Шавқи наво» китобида ўкувчи эътиборини улуг мутафакир ғазаллари матлаъсининг сирли маъноларига эга эканлигига қаратади: «Навоий кўзда тутган, аммо биз ҳалинграб етмаган бир талай маънолар кўзимиз олдига кетирилади, шу бир байт талқинидаёт билан қарбада буюн мутасавиф шоир ижоди оламига кириб бораётганини хис этимиз». Содароқ ўкувчи муаллифа ғойибона: «Қани ўша, сиз айтаетган – кўтлур ҳануз англаб етмаган (ета олмадиган) маънолар», деган савол билан мурожаат қилинади. Жавоб тайёр. Зуҳриддин «Ёр аксин майдага кўр, деб жомдин чиқти садо» мисрасидан янги байт мавжуд. Мавжудин кўрсанда ўзининг «Шавқи наво» китобида ўкувчи эътиборини улуг мутафакир ғазаллари матлаъсининг сирли маъноларига эга эканлигига қаратади: «Навоий ғазалларига ёзган сара шарҳларини тўплаб, аммо биз ҳалинграб етмаган бир талай маънолар кўзимиз олдига кетирилади, шу бир байт талқинидаёт билан қарбада буюн мутасавиф шоир ижоди оламига кириб бораётганини хис этимиз». Содароқ ўкувчи эътиборини улуг мутафакир ғазаллари матлаъсининг сирли маъноларига эга эканлигига қаратади: «Навоий ғазалларига ёзган сара шарҳларини тўплаб, аммо биз ҳалинграб етмаган бир талай маънолар кўзимиз олдига кетирилади, шу бир байт талқинидаёт билан қарбада буюн мутасавиф шоир ижоди оламига кириб бораётганини хис этимиз». Содароқ ўкувчи эътиборини улуг мутафакир ғазаллари матлаъсининг сирли маъноларига эга эканлигига қаратади: «Навоий ғазалларига ёзган сара шарҳларини тўплаб, аммо биз ҳалинграб етмаган бир талай маънолар кўзимиз олдига кетирилади, шу бир байт талқинидаёт билан қарбада буюн мутасавиф шоир ижоди оламига кириб бораётганини хис этимиз». Содароқ ўкувчи эътиборини улуг мутафакир ғазаллари матлаъсининг сирли маъноларига эга эканлигига қаратади: «Навоий ғазалларига ёзган сара шарҳларини тўплаб, аммо биз ҳалинграб етмаган бир талай маънолар кўзимиз олдига кетирилади, шу бир байт талқинидаёт билан қарбада буюн мутасавиф шоир ижоди оламига кириб бораётганини хис этимиз». Содароқ ўкувчи эътиборини улуг мутафакир ғазаллари матлаъсининг сирли маъноларига эга эканлигига қаратади: «Навоий ғазалларига ёзган сара шарҳларини тўплаб, аммо биз ҳалинграб етмаган бир талай маънолар кўзимиз олдига кетирилади, шу бир байт талқинидаёт билан қарбада буюн мутасавиф шоир ижоди оламига кириб бораётганини хис этимиз». Содароқ ўкувчи эътиборини улуг мутафакир ғазаллари матлаъсининг сирли маъноларига эга эканлигига қаратади: «Навоий ғазалларига ёзган сара шарҳларини тўплаб, аммо биз ҳалинграб етмаган бир талай маънолар кўзимиз олдига кетирилади, шу бир байт талқинидаёт билан қарбада буюн мутасавиф шоир ижоди оламига кириб бораётганини хис этимиз». Содароқ ўкувчи эътиборини улуг мутафакир ғазаллари матлаъсининг сирли маъноларига эга эканлигига қаратади: «Навоий ғазалларига ёзган сара шарҳларини тўплаб, аммо биз ҳалинграб етмаган бир талай маънолар кўзимиз олдига кетирилади, шу бир байт талқинидаёт билан қарбада буюн мутасавиф шоир ижоди оламига кириб бораётганини хис этимиз». Содароқ ўкувчи эътиборини улуг мутафакир ғазаллари матлаъсининг сирли маъноларига эга эканлигига қаратади: «Навоий ғазалларига ёзган сара шарҳларини тўплаб, аммо биз ҳалинграб етмаган бир талай маънолар кўзимиз олдига кетирилади, шу бир байт талқинидаёт билан қарбада буюн мутасавиф шоир ижоди оламига кириб бораётганини хис этимиз». Содароқ ўкувчи эътиборини улуг мутафакир ғазаллари матлаъсининг сирли маъноларига эга эканлигига қаратади: «Навоий ғазалларига ёзган сара шарҳларини тўплаб, аммо биз ҳалинграб етмаган бир талай маънолар кўзимиз олдига кетирилади, шу бир байт талқинидаёт билан қарбада буюн мутасавиф шоир ижоди оламига кириб бораётганини хис этимиз». Содароқ ўкувчи эътиборини улуг мутафакир ғазаллари матлаъсининг сирли маъноларига эга эканлигига қаратади: «Навоий ғазалларига ёзган сара шарҳларини тўплаб, ам